

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 677/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Double F, s. r. o.**, Račianska 88B, Bratislava, IČO 48 047 384, zastúpenej Advokátska kancelária VASIL & partners, s.r.o., Kupeckého 33, Košice, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16CoCsp/22/2024 z 10. septembra 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu uvedeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Uplatňuje si tiež nárok na náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Okresný súd Lučenec (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 14Csp/15/2024 zo 7. júna 2024 zamietol návrh sťažovateľky (ako žalobkyne) na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, ktorým sa domáhala zriadenia záložného práva vo svoj prospech k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území [REDACTED], ktoré sú vo výlučnom vlastníctve žalovaného 1 (žalovanou 2 je manželka sťažovateľa, pozn.), a to pre účely zabezpečenia jej pohľadávky v celkovej výške 34 479,34 eur s príslušenstvom.

3. Následne vo veci samej rozhodol okresný súd rozsudkom z 10. júna 2024 tak, že žalobe čiastočne vyhovel a zaviazal žalovaných na úhradu dlžnej sumy vo výške 31 386 eur v pravidelných mesačných splátkach vo výške 270 eur s tým, že nezaplatením jednej splátky sa stane splatný celý dlh.

4. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil. Odvolací súd prisvedčil okresnému súdu, že sťažovateľka neosvedčila bezprostrednú hrozbu, a to aj s ohľadom na to, že nehnuteľnosť, ktorá má byť predmetom zabezpečovacieho opatrenia, je jedinou nehnuteľnosťou, ktorá je vo vlastníctve žalovaného 1 a predstavuje obydlie žalovaných. Podľa krajského súdu dosiaľ v konaní vo veci samej, ale ani v rámci konania o nariadení zabezpečovacieho opatrenia nevyplýnuli také náznaky v správaní žalovaných, ktoré by odôvodňovali obavy z ohrozenia exekúcie. Žalovaní nekonajú a nepodstupujú žiadne kroky pre účely ukračovania veriteľa, práve naopak, pre prípad, že bude o pohľadávke sťažovateľky právoplatne rozhodnuté, navrhujú mesačné splátky, čím deklarujú svoj záujem na splnení žalovanej pohľadávky. Sťažovateľka poukazovala na to, že v inom konaní sa rozhoduje o neplatnosti záložného práva zriadeného na nehnuteľnostiach žalovaného 1 v jej prospech, pričom pokiaľ bude vyhlásené za neplatné, jej pohľadávka nebude žiadnym spôsobom chránená. Podľa odvolacieho súdu však ani uvedená okolnosť nepostačuje na to, aby bolo možné konštatovať, že exekúcia tým bude ohrozená. Napokon krajský súd poukázal na to, že nemožno opomenúť skutočnosť, že k vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaných došlo v dôsledku neplatne uzatvorenej zmluvy o pôžičke, ktorú uzatvárala sťažovateľka ako veriteľka so žalovanými bez toho, aby disponovala platným bankovým povolením Národnej banky Slovenskej republiky.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že v odvolaní proti rozsudku vo veci samej žalovaní namietajú výšku splátky a požadujú maximálne splátku vo výške 130 eur/mesačne s poukazom na to, že „... ekonomické záujmy žalobcu nebudú v prípade povolenia splátok nijakým vážnym spôsobom dotknuté, naopak jednorazové požadovanie zaplatenia vyššej sumy od žalovaných by malo pre ich rodinu likvidačné ekonomické dôsledky“. Podľa sťažovateľky je teda daná bezprostredná obava, že žalovaní nebudú schopní splácať dlžnú sumu v nastavených splátkach a nedisponujú žiadnym iným majetkom, ktorý by poskytol sťažovateľke garanciu splatenia dlžnej sumy. Ďalej poukazuje sťažovateľka na to, že záložné právo pôvodne zriadené v prospech sťažovateľky bolo súdom prvého stupňa vyhlásené za neplatné a pokiaľ odvolací súd toto rozhodnutie potvrdí, zanikne. V konečnom dôsledku tak nastane stav, keď pohľadávka sťažovateľky (ktorú žalovaní nepopierajú) nebude žiadnym spôsobom chránená. Naopak, žalovaní budú môcť dobrovoľne predmetný dlh neuhradiť a nebudú za toto konanie právne postihnutelní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K aplikovateľnosti záruk obsiahnutých v čl. 6 ods. 1 dohovoru:

6. Rozhodovanie o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia v súdnom konaní možno považovať predovšetkým za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 222/04, II. ÚS 37/00, II. ÚS 46/00, I. ÚS 46/00). Nie každým zabezpečovacím opatrením sa však rozhoduje o právach a záväzkoch občianskej povahy, a preto nie v každom prípade sa bude aplikovať čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na to musia byť splnené určité podmienky.

7. Po prvé, právo, ktoré je predmetom hlavného konania i konania o nariadení zabezpečovacieho opatrenia, musí byť právom občianskym v autonómnom význame tohto pojmu. Po druhé, je nevyhnutné skúmať povahu tohto opatrenia, jeho cieľ, účel a dopad na predmetné právo. Vo všetkých prípadoch, keď možno považovať za preukázané, že zabezpečovacím opatrením bolo fakticky rozhodnuté o občianskom práve alebo záväzku bez ohľadu na dĺžku jeho trvania, je čl. 6 dohovoru použiteľný [rozsudok veľkého senátu Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 15. 10. 2009 vo veci Micallef proti Malte, sťažnosť č. 17056/06, § 84 – § 85].

8. V prejednávanej veci je predmetom konania vedeného pred všeobecnými súdmi rozhodovanie vo veci zabezpečovacieho opatrenia dotýkajúceho sa výkonu majetkových práv. Ide teda o oblasť upravenú normami súkromného práva, pričom predmetom meritórneho rozhodovania je typické občianske právo uplatňované medzi subjektmi súkromného práva – sťažovateľkou ako záložným veriteľom a žalovanými ako dlžníkmi. V autonómnom ponímaní ide nepochybne o oblasť spadajúcu pod výraz práva a záväzky občianskej povahy.

9. Pokiaľ ide o druhú podmienku, ktorej splnenie sa vyžaduje pre aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na prejednávaný prípad, ústavný súd konštatuje, že aj táto je v konkrétnych okolnostiach veci splnená. Zabezpečovacie opatrenie má priamy (aj keď len dočasný) dopad na občianske právo tvoriace predmet budúceho meritórneho (hlavného) konania. Primárne plní zabezpečovaciu funkciu vo vzťahu k predmetu prejednávanému v (prípadnom) hlavnom konaní (meritum veci).

10. Požadovaným zabezpečovacím opatrením sa sťažovateľka domáhala zriadenia záložného práva k nehnuteľnostiam s cieľom zabezpečenia svojej pohľadávky voči žalovaným. (Ne)nariadenie tohto opatrenia preto zasahuje do jej postavenia ako záložného veriteľa.

11. Za týchto okolností ústavný súd konštatuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru sa v okolnostiach posudzovanej veci aplikuje.

III.2. K namietanému zásahu do práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie:

12. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností, teda ak by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (m. m. IV. ÚS 282/2019, IV. ÚS 12/2018, IV. ÚS 259/2020).

13. Z podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ako aj nesprávnosť záverov odvolacieho súdu v napadnutom uznesení. Nesprávnosť právneho posúdenia (i. e. svojvôľa krajského súdu) sa má prejavovať vo vzťahu k jej námietke, že (i) krajský súd nevzal do úvahy prvostupňové rozhodnutie, ktorým boli žalovaným uložené vyššie splátky, ako vedia splácať, a k jej námietke, že (ii) s ohľadom na rozhodovanie súdu v inom súdnom konaní jej dosiaľ zriadené záložné právo zanikne a jej pohľadávka ostane nezabezpečená.

14. Podľa § 343 ods. 1 Civilného sporového poriadku môže súd zriadiť zabezpečovacím opatrením záložné právo na veciach, právach alebo na iných majetkových hodnotách dlžníka na zabezpečenie peňažnej pohľadávky veriteľa, ak je obava, že exekúcia bude ohrozená. Z tohto ustanovenia vyplýva, že základná otázka, ktorou sa mal krajský súd (a aj okresný súd) zaoberať pri posudzovaní

návrhu sťažovateľky na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, bola tá, či sťažovateľka osvedčila poukazom na konkrétne okolnosti prípadu, že je tu obava, že možná budúca exekúcia bude ohrozená. Nemožno nesúhlasiť s krajským súdom v tom, že taká obava sťažovateľkou preukázaná nebola.

15. Vo vzťahu k argumentácii týkajúcej sa výšky splátok, ktoré žalovaní ďalej v odvolacom konaní namietajú, treba poukázať na to, že jednak ide len o prvostupňové rozhodnutie a jednak má prípadné neuhradenie čo i len jednej splátky v stanovenej lehote podľa rozhodnutia okresného súdu svoje následky – zosplatnenie celej dlžnej sumy. Nemožno teda súhlasiť s argumentáciou, že sa žalovaní môžu svojvoľne rozhodnúť, že svoj dlh neuhradia. V prípade zosplatnenia dlhu im totiž hrozia omnoho závažnejšie následky, v najhoršom prípade vo forme exekúcie, ktorú by mohla sťažovateľka iniciovať a v rámci ktorej by mohla byť táto vedená aj na nehnuteľnosti, ktoré sú ich obydliím. Stanovením vyššej sumy splátky teda nie je ohrozená sťažovateľka, ale naopak, žalovaní, ktorým tak hrozí v podstate bezprostredné zosplatnenie dlžnej sumy.

16. Pokiaľ sťažovateľka ďalej argumentovala tým, že po meritórnom súdnom rozhodnutí jej hrozí zánik záložného práva, ktoré je dosiaľ zriadené vo vzťahu k dotknutým nehnuteľnostiam, tu je potrebné uviesť, že nie každá pohľadávka musí byť zabezpečená (aj keď je iste vecou každého veriteľa a ochrany jeho práv, aby bola). V tomto prípade však zánik záložného práva zjavne súvisí s poskytovaním pôžičiek bez bankového povolenia, čo treba pripísať na ťarchu samotnej sťažovateľke. Navyše, táto okolnosť osvedčuje len to, že sťažovateľka môže ostať bez záložného práva, čo však nepostačuje na osvedčenie obavy z toho, že bude exekúcia ohrozená.

17. Na podklade uvedených skutočností je napadnuté uznesenie krajského súdu, ktorým bolo potvrdené ako vecne správne rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu sťažovateľky na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, podľa ústavného súdu ústavne udržateľné. Námietky sťažovateľky podľa názoru ústavného súdu nesignalizujú takú príčinnú súvislosť medzi nimi a sťažovateľkou označenými právami, ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

18. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

19. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. decembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu